

EFFFEKTRAPPORT

för verksamhetsåret

2020

Om effektrapporten

Denna rapport är utformad enligt Giva Sveriges* anvisningar från och med 2020. Vi har valt att rapportera på en fördjupad nivå utifrån tre valbara nivåer; Grundläggande, fördjupad och utförlig rapportering. Rapporten avser verksamhet främst i Sverige under 2020, alltså perioden 2020-01-01 t.o.m. 2020-12-31.

Rapporten behandlar endast ett urval av vår verksamhet inom de verksamhetsområden som är relevanta för effektmätningen och Giva Sveriges riktlinjer. För en mer heltäckande bild av Astma- och Allergiförbundets verksamhet och ekonomi under föregående år, se Årsberättelsen (verksamhetsberättelse/årsredovisning) som finns att läsa på hemsidan; www.astmaoallergiforbundet.se under Förbundet och Policydokument/årsredovisningar.

*Giva Sverige är en branschförening som arbetar med tryggt givande för de 160 medlemsorganisationer med 90-konton som bedriver insamling.

Astma- och Allergiförbundet

Astma- och Allergiförbundet bildades 1956 och är en ideell medlemsstyrd organisation uppbyggd enligt klassisk folkrörelsemodell med lokala föreningar i hela landet. Vi är religiöst och partipolitiskt obundna.

Förbundet organiserar människor med astma, allergi, eksem och annan överkänslighet samt deras anhöriga eller andra med ett engagemang för allergisjukas situation. Endast privatpersoner kan bli medlemmar i förbundet. Vi har cirka 17 000 betalande medlemmar i över 80 lokala föreningar. Dessa lokala föreningar är organiserade i 19 regionala föreningar. Föreningarna följer förbundets normalstadgar men har i övrigt stor frihet att själva välja inriktning på och utformning av sin verksamhet.

Organisationens högsta beslutande organ är kongressen som sker vart tredje år. Kongressen utser förbundsstyrelse, beviljar ansvarsfrihet, beslutar om medlemsavgift, motioner, förslag och inriktning m.m. samt kan utse arbetsgrupper eller välja personer till andra viktiga nationella uppdrag. De regionala föreningarna utser kongressombud som har rösträtt på kongressen. Ombudsfordelningen regleras i stadgarna.

Förbundsstyrelsen väljs på kongressen och består sedan 2019 av nio ledamöter från olika delar av landet. De leder förbundets arbete och ska genomföra kongressens beslut.

Detta vill vi uppnå

Astma- och Allergiförbundet arbetar för visionen att människor med allergiska sjukdomar* ska kunna fungera som likvärdiga medlemmar i samhället och kunna leva ett friskare liv.

Det försöker vi uppnå genom att:

- Påverka samhället så att människor med allergisjukdomar får samma levnadsvillkor och tillgänglighet som andra medborgare, bland annat genom att arbeta för god allergivård, en miljö som främjar hälsan och med konsumentfrågor.

- Öka allmänhetens förståelse för, och kunskap om, allergisjukdomarna bland annat genom utbildnings- och informationsinsatser.
- Utifrån medlemmarnas förutsättningar och behov utveckla verksamhet som bidrar till den enskildas livskvalitet samt stödja föreningarnas verksamhet.
- Stödja allergiforskningen.

* I detta samlingsbegrepp ingår astma, allergi, eksem och annan överkänslighet.

Så arbetar vi för att nå våra mål

Andelen människor med allergier i befolkningen fortsätter att öka. Allergier är den vanligaste kroniska sjukdomen bland barn. En betydande andel av befolkningen har alltså någon allergisjukdom samtidigt som sjukdomens svårighetsgrad varierar kraftigt. Människor med svårare allergisjukdomar behöver kvalificerad vård samtidigt som personer med lindrigare symtom många gånger kan hantera sina problem själva med rätt stöd och vägledning från vården och från medmänniskor i samma situation.

Vår förändringsteori går ut på att det främsta hindret för att uppnå vår vision om likvärdighet i samhället och ett friskare liv är en brist på information och kunskap. Utan korrekt information eller rätt kunskap kan du inte själv förebygga eller hantera dina besvär. Bristen på kunskap märks även i andra delar av samhället, t.ex. inom vården där många människor idag, trots misstänkta symtom, inte får en korrekt utredning, diagnos eller behandling. Man får helt enkelt inte den vård man borde ha rätt till. Här har förbundet en förväntan men också en ödmjukhet inför att vårdapparaten är en stor och spretig organisation som tar tid att förändra. Enstaka förbättringar kan ske regionalt och lokalt inom en femårsperiod, men målet är att inom en tioårsperiod kunna få till en bättre nationell samordning genom att få igenom vårt krav på ett nationellt allergiprogram.

Information och kunskap är också grunden för att kunna anpassa och tillgängliggöra olika miljöer för våra målgrupper. Många kan leva symtomfritt om man anpassar inom- eller utomhusmiljön och/eller ställer om levnadsvanor efter sina egna förutsättningar. Men det kräver i sin tur kunskap, förståelse och ett stort mått av hänsynstagande från omgivningen.

Genom att vara bärare av den senaste kunskapen inom allergiområdet vill Astma- och Allergiförbundet uppfattas som en trovärdig organisation som samlar människor med allergiska sjukdomar och besvär samt för deras talan i samhällsdebatten. Vi arbetar för att **påverka politiska beslut** på såväl nationell, regional som lokal nivå. Både påverkansarbete och arbetet med att tillgängliggöra fler miljöer tar lång tid, det tog åtta år av påverkansarbete innan vi fick igenom en utökad tobakslag och den förväntade positiva hälsoeffekten av den utökade tobakslagen lär dröja ännu längre.

Vi sprider information och kunskap på olika sätt och till olika delar av samhället. Det kan handla om utbildningssatsningar, om att kommunicera med medlemmar och andra via medlemstidningen Allergia eller via andra kanaler och former. Det kan också handla om konsumentvägledning på olika sätt, antingen via stöd och rådgivning av oss direkt eller via vår egen produktmärkning (Rekommenderat av Astma- och Allergiförbundet) som vägleder konsumenter till allergivänliga alternativ.

Genom centrala insatser och medlemsförmåner samt genom att stödja våra föreningar som ansvarar för den medlemsnära verksamheten vill vi bidra till att **höja den enskildes livskvalitet**. Det kan handla om att tillhandahålla forum för erfarenhetsutbyte och andra former av hjälp till självhjälp. Eller om information eller digitala tjänster för att underlätta vardagen på olika sätt. Läger och liknande aktiviteter för barn och unga är en annan mycket populär verksamhet som kombinerar erfarenhetsutbyte, utbildning och rekreation. Den förväntade effekten är ofta omedelbar vad gäller stärkt självkänsla, självförtroende och ny kunskap för att kunna hantera sin sjukdom vid dessa typer av aktiviteter.

Den kunskap som kommer fram genom ny forskning ger värdefulla insikter i sjukdomen och upphov till nya mediciner och behandlingar. Därför arbetar förbundet systematiskt med att **stödja allergiforskning och sprida resultatet av forskning** till andra delar av samhället. Främst sker det genom Astma- och Allergiförbundets Forskningsfond som varje år samlar in pengar och delar ut cirka 6–8 miljoner kr till allergiforskning. Dessutom sammanställer och sprider fonden och förbundet varje år gemensamt ny kunskap på ett lättillgängligt sätt via webben och via en årlig tidskrift; Forskning i fokus. Men forskning tar tid, vi räknar med att det kan ta flera år, ända upp till 5–10 år, innan en ny behandling eller ny kunskap inom allergiområdet når ut till den praktiska och kliniska vården. Men på lång sikt är huvudmålet att forskningen ska kunna bidra med kunskap och behandlingar som leder till att vi kan förebygga och bota allergisjukdomar, inte bara lindra symtomen.

Våra resurser för att nå målen

På förbundets centrala kansli finns ett femtontal anställda som har en bred kompetens inom olika områden (administration/ekonomi, kommunikation, organisation, projektledare, sakpolitiska handläggare inom vård, luft, miljö, mat och tillgänglighetsfrågor). De anställda arbetar med såväl påverkansarbete riktat till myndigheter och beslutsfattare som med att ge stöd till medlemmarna och de aktiva i förbundets över hundra föreningar. I dessa allergiföreningar, lokala och regionala, spridda över hela Sverige, finns flera hundra ideellt aktiva medlemmar som arrangerar aktiviteter anpassade för människor med allergisjukdom men också med att hålla kontakt med lokala och regionala myndigheter för att dessa ska uppmärksamma allergikernas behov.

På nationell nivå finns förbundet med i många nätverk, och samarbetar med andra organisationer inom funktionshindersrörelsen genom Funktionsrätt Sverige och direkt med flera andra medlemsorganisationer som Friluftsfrämjandet, Reumatikerförbundet, Svenska Turistföreningen (STF), Riksförbundet Hjärt-Lung och Celiakiförbundet. Vi samarbetar också nära med forskarsamhället, olika företag och med vårdens yrkesorganisationer. Sedan 2019 är vi invalda i regeringens patientråd och sitter med i flera andra nätverk och råd på nationell nivå där våra frågor berörs. Vi är medlemmar i bl.a. Funktionsrätt Sverige, ABF, Ideell Arena, My Right, Tankesmedjan Tobaksfakta m.fl.

Förbundet har en välbesökt hemsida med fyllig information om allergierna. Vår medlemstidning, Allergia, nu också ut som en uppskattad webb-tidning; Allergia.se. Vi har också en populär Facebook-sida och driver flera Facebook-grupper, bland annat för föräldrar med allergisjuka barn och för människor med doftöverkänslighet.

Genom vår verksamhet med "rekommenderade produkter" påverkar vi utbudet i affärerna till att bli mer allergianpassade samtidigt som vi får royalty-intäkter via vårt eget servicebolag för att företagen använder vår märkning på sina produkter.

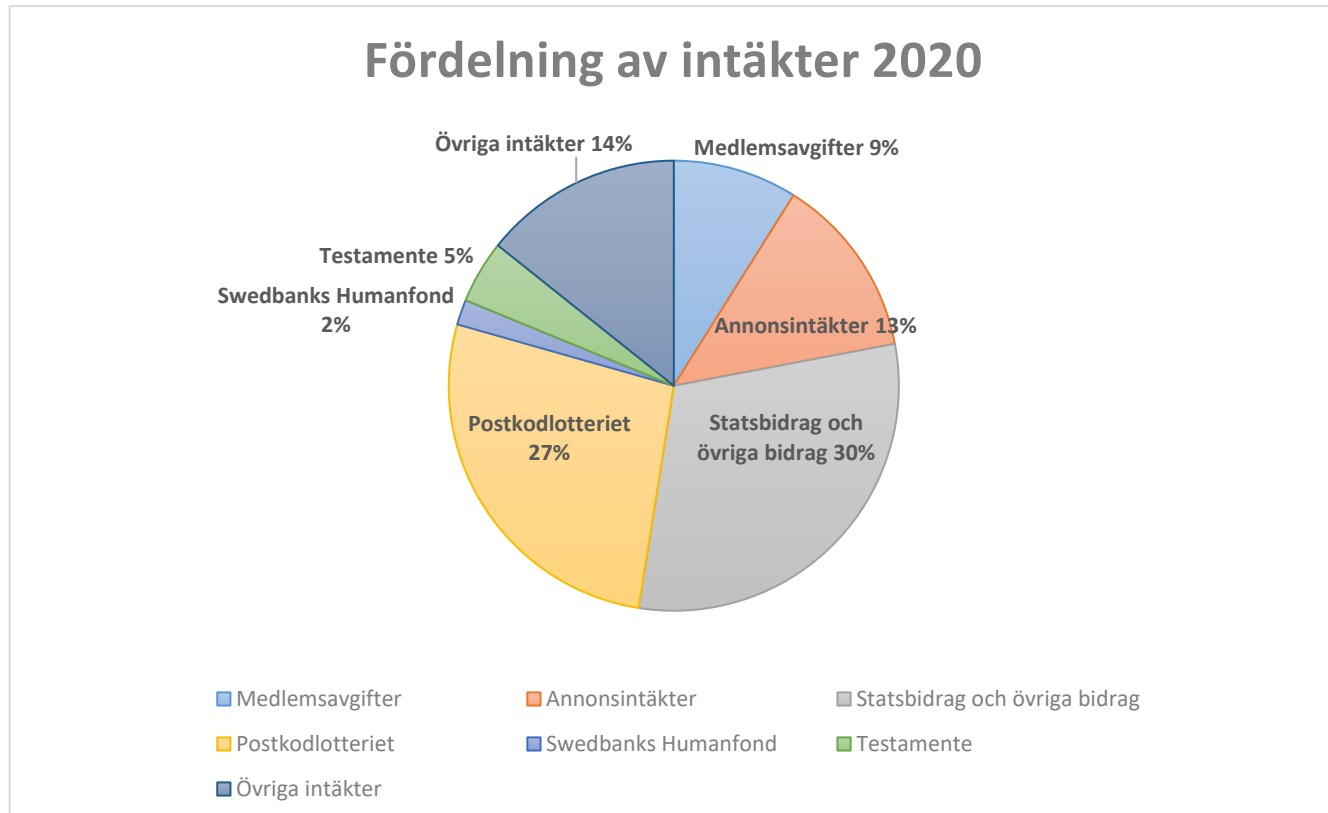
Förbundet äger och driver sedan många år tillbaka ett eget allergianpassat vandrarhem, Södergården-Åre, som ligger strax utanför Åre i Jämtlands län. Det är ett populärt, klimatsmart och prisbelönt vandrarhem med 21 rum och 46 bäddar och är anslutet till Svenska Turistföreningen (STF) via franchise.

Förutom medlemsorganisationen Astma- och Allergiförbundet är vi tätt sammanflätade med insamlingsstiftelsen Astma- och Allergiförbundets Forskningsfond, servicebolaget AoA Service AB och det fristående ungdomsförbundet Unga Allergiker. Vi delar lokaler med samtliga och har regelbundna avstämningar och samarbeten i olika frågor.

Vi har ett välkänt varumärke/logga och hög trovärdighet inom våra frågor. Det ger oss en organisatorisk stabilitet och en plattform för utökat samarbete, inflytande och kunskapsspridning i samhället och till aktörer som vi vill påverka.

Verksamhetsintäkter

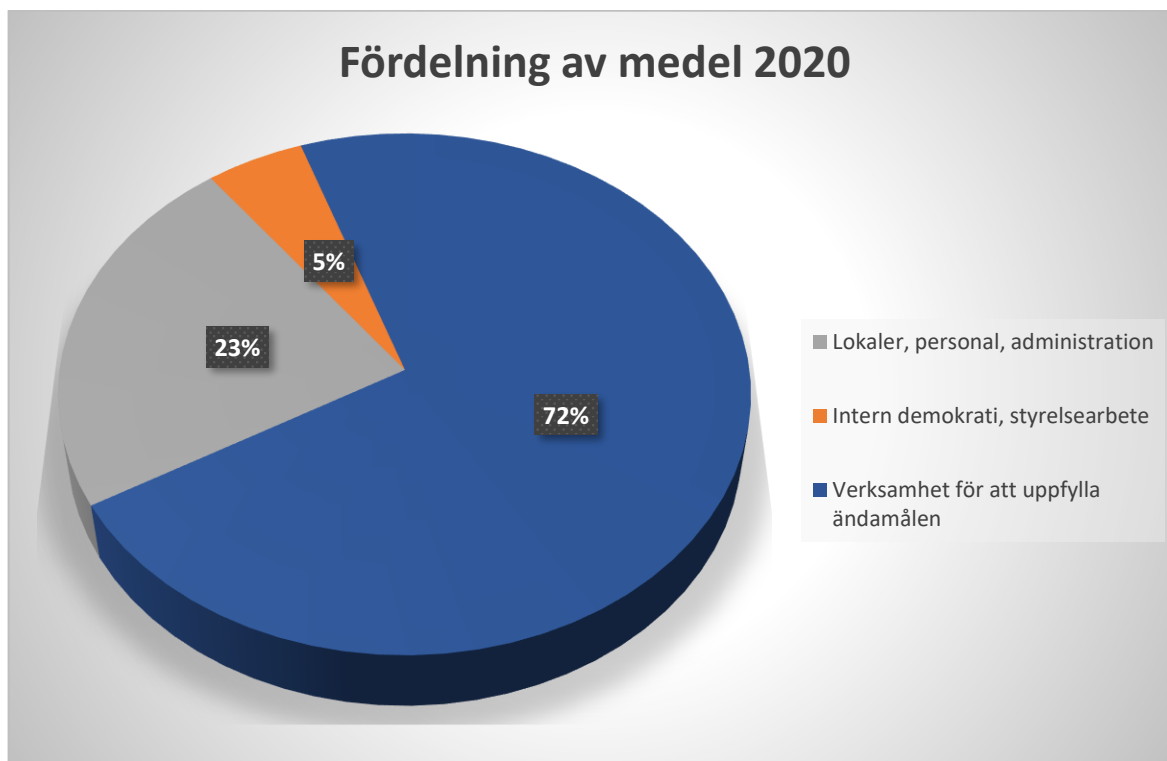
2020 uppgick verksamhetsintäkterna till 28,5 miljoner kr. Fördelningen av intäkter från olika källor och bidragsgivare framgår av cirkeldiagrammet nedan. Intäkter från finansiella placeringar samt utdelningar är inte medräknade i verksamhetsintäkterna och därför inte heller i diagrammet nedan.

Exempel på övriga intäkter är rörelseintäkter för boende på Södergården Åre, kurs- och konferensintäkter, Folkspel, uthyrning av lokal samt andra kringtjänster till Unga Allergiker, AoA Service AB och Forskningsfonden.

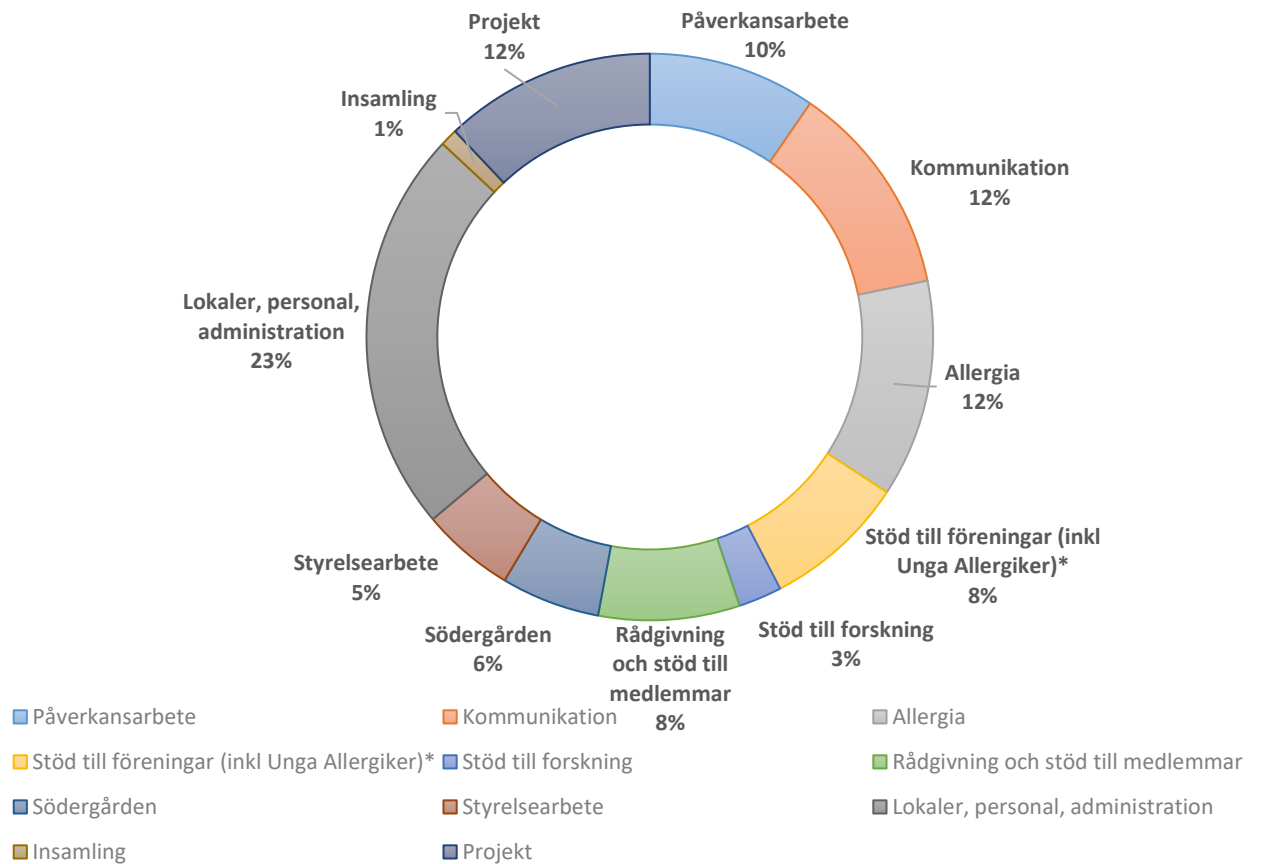
Verksamhetskostnader

2020 års verksamhetskostnader uppgick till nästan 32,7 miljoner kr. En grov fördelning av kostnaderna inom olika områden kan ses i diagrammet nedan.

Nedan finns ett cirkeldiagram som visar en procentuell fördelning av kostnader utifrån våra olika verksamhetsområden:

Fördelning av medel 2020

*Avser ekonomiska bidrag till föreningar (ej konferens- och resekostnader, utbildning, värkning, material, admin m.m.). Av summan på 2,3 miljoner kr avser 1,3 miljoner kr verksamhetsbidrag till lokalföreningar, 487 000 kr regionbidrag, 500 000 kr till Unga Allergiker och 50 000 kr är övriga bidrag. Årlig utdelning till föreningar från Blomsterfonden/Postkodlotteriet (cirka 1 miljon kr) är inte medräknat i diagrammet.

Utfall och effekter

Påverkansarbete

Corona präglade mycket av vårt påverkansarbete under året;

När coronapandemin slog till mot Sverige våren 2020 hörde många medlemmar och medborgare med astma av sig till oss och var oroliga. Det saknades information och tydliga råd och riktlinjer för hur våra målgrupper skulle agera eller tänka. Vi uppmärksammade media, politiker och Folkhälsomyndigheten för att påverka och få fram tydligare råd och riktlinjer kring hur personer med astma skulle tänka, vilket vi också fick till slut. Detsamma gällde även den oro som senare under året växte sig stark för vad covid-vaccinen kunde innehålla och om de kunde utlösa allvarliga allergiska reaktioner. Även där lyckades vi snabbt få fram råd och riktlinjer från myndigheter vid vaccinering samtidigt som vi kunde sprida information om vad vaccinen innehöll och sprida fakta kring risken för biverkningar.

Dessutom sammanställde vi själva information från aktuell forskning och olika smittskyddsmyndigheter i andra länder och presenterade det på ett tillgängligt sätt på vår hemsida. Det ledde till en ökning av antalet besökare på vår webb med över 400% våren 2020. Effekten av vårt informations- och påverkansarbete blev tydligare råd och riktlinjer samt en minskad oro för våra målgrupper med astma och/eller allergi.

”Effekten av vårt informations- och påverkansarbete under corona-pandemin blev tydligare råd och riktlinjer samt en minskad oro för våra målgrupper med astma och/eller allergi.”

Hur mår egentligen allergivården i Sverige?;

Vi sammanställde under året en astma-allergi-rapport som ger en aktuell lägesbild av allergivården i Sverige. Den har använts till att sprida kunskap och som utbildningsmaterial till politiker, föreningsaktiva och vårdpersonal. Vi har även genomfört undersökningar hos våra medlemmar för att se hur astma-allergivården har påverkats av corona och hur man vill att vården ska se ut i framtiden.

Se bild nedan för en sammanställning av från några av våra insamlade data kring allergivården under perioden 2019-2021.

ALLERGIVÅRDEN

FÖDOÄMNESRELATERADE REAKTIONER SOM KRÄVER AKUTBEHANDLING INOM SJUKVÅRDEN HAR FÖRDUPLATS DE SENASTE 15 ÅREN. DESSUTOM HAR PERSONER SOM SÖKER SIG TILL ÖPPENVÅRD OCH SPECIALISTVÅRD FÖR DIAGNOSTIK OCH BEHANDLING FÖR MATALLERGI ÖKAT SENASTE ÅREN. SAMTIDIGT ÄR TILLGÅNGEN TILL SPECIALISTVÅRD INOM ALLERGI BRISTFÄLLIG I STORA DELAR AV LANDET. MÅNGA MED EN SJÄLVRAPPORTERAD MATÖVERKÄNSLIGHET SAKNAR EN KORREKT DIAGNOS.

2019 FICK ENDAST 58 % AV PERSONER MED ALLERGI SPECIALISTVÅRD INOM VÅRDGARANTIN. DET ÄR DEN SÄMSTA UPPFYLKNADSGRADEN AV SAMTLIGA SPECIALISTOMRÅDEN.

EN MEDLEMSUNDERSÖKNING GENOMFÖRD AV ASTMA- OCH ALLERGI FÖRBUNDET VISAR ATT:

Nästan varannan medlem upplever att samverkan mellan primärvård och specialistvård inte fungerar som den borde.

Var tredje medlem tycker att hälso- och sjukvården misslyckas med att underlätta övergången mellan barn- och vuxenallergivård.

Nästan två tredjedelar är missnöjda med hur vården erbjuder patientutbildning.

Vart femte barn upplevs inte få den vård de behöver och mer än var tredje vuxen person upplever samma sak.

EN ENKÄTUNDERSÖKNING GENOMFÖRD AV ASTMA- OCH ALLERGI FÖRBUNDETS MEDLEMS- TIDNING ALLERGIA UNDER 2019 VISADE ATT:

Det är brist på allergologer* i Sverige.

Det är ojämlik tillgång till allergologer över landet, vilket innebär att geografisk plats avgör förutsättningarna för specialiserad vård.

När Astma- och Allergiförbundet följde upp undersökningen våren 2021 var det tydligt att situationen med antalet allergologer inte förbättrats, utan snarare försämrats sedan 2019.

ENDAST 7 AV 20 REGIONER HAR ALLERGI-KONSULENTER.**

ENDAST 2 AV 20 REGIONER HAR MER ÄN EN ALLERGI-KONSULENT.

ENDAST 2 AV 20 REGIONER HAR CERTIFIERADE ALLERGI-MOTTAGNINGAR I PRIMÄRVÅRDEN.

FÖDOÄMNES-UTLÖST ANAFYLAXI*** HOS BARN HAR ÖKAT UNDER EN TIOÅRS-PERIOD MELLAN 2006-2015.

SNITTIDEN FÖR CELIAKIDIAGNOS ÄR NÅGONSTANS RUNT 8-12 ÅR.

Räddade pollenmätningar i norra Sverige;

Pollenprognoser är viktiga för att personer ska kunna medicinera och behandla sin pollenallergi själva och pollenmätdata används dessutom i klimatforskningen. Inför årsskiftet 2020/2021 lades pollenmätstationerna norr om Gävleborgs län ner på grund av pensionsavgång samt brist på långsiktig finansiering. Idag är det varje enskild region som är huvudman för pollenmätstationerna i landet. Vi startade då en kampanj för att rädda pollenprognoserna i norra Sverige. Kampanjen lyckades få mycket medialt utrymme över hela landet och vi startade även en namninsamlingskampanj som snabbt genererade över 6000 underskrifter och som lämnades över till regeringen. I skrivande stund har regeringen tagit med ett anslag på 15 miljoner kronor i statsbudgeten inför 2022 angående nationell finansiering av landets samtliga mätstationer. En otrolig framgång i en fråga som vi arbetat med i över 40 år!

Säkrare mat för fler;

Utbildningsmaterialet Säker mat i förskola och skola som förbundet tagit fram har under året använts i två baskurser. Branschorganisationen för skolköken, "Kost och näring" släppte i början av 2020 sina rekommendationer för hantering av specialkost i skola/förskola som Astma- och Allergiförbundet varit med och påverkat. Det kommer att öka möjligheten till en mer jämlik tillgång till specialkost oavsett bostadsort, något förbundet länge arbetat för.

Under året har förbundet deltagit i flera nätverk och arbetsgrupper inom livsmedelsområdet för att tillvarata våra gruppers intressen. Vi har översatt en checklista till svenska från EU-projektet "Food Detectives" som också har spridits till aktörer inom livsmedelsbranschen.

Projektet **Bra mat för alla** (med bidrag från Arvsfonden) har som mål att skapa ett nationellt samordnade kunskapscentrum för matöverkänslighet och drivs i samarbete med Livsmedelsföretagen, Centrum för allergiforskning och relevanta myndigheter såsom Livsmedelsverket. En ökad trygghet framför allt för de personer som har flera allvarliga matallergier är den effekt vi hoppas få på lång och medellång sikt med de resultat som nämnts ovan.

Arbetet för fler tobaksfria miljöer;

I Sverige är rökning fortfarande en av de största riskfaktorerna för sjukdomar såsom cancer, diabetes, hjärt-kärlsjukdom och astma/KOL. I juni genomfördes en enkätundersökning till våra medlemmar om effekten av den nya tobakslagen (om vissa rökfria offentliga utemiljöer) som funnits sen 2019 och som vi varit med och påverkat för att få till. Resultatet presenterades i utspel till media och fick bra genomslag. Som diagrammet nedan visar så upplever också många medlemmar en förbättring på flera platser.

Enligt Folkhälsomyndigheten har den dagliga tobaksrökningen halverats under perioden 2006-2020, från 14% till 7%, vilket kan bero på restriktivare lagstiftning, ökad skatt på tobak och insatser för rökavänjning. Tesen är att vårt påverkansarbete för hårdare lagstiftning starkt bidragit till denna minskning av rökningen. Till exempel så slog en studie från Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin (CES) och Karolinska Institutet (publicerad

2020 av region Stockholm) fast att den nya tobakslagen ökade viljan att sluta röka och ökade samtidigt samtalen om rökavvänjning med 30%. Vi upplever dock att fler steg behöver tas mot ett rökfritt Sverige och för att minska tobaksbruket ännu mer.

Kommunikation och tidningen Allergia

Under året blev vi tvungna att ställa om mycket av vårt inplanerade kommunikationsarbete då vi fick in många frågor som rörde astma, allergi och corona.

Medlemstidningen Allergia kom under året ut med 6 nummer där varje nummer läses av cirka 18 000–20 000 personer. Tidningen är vår främsta kanal till medlemmar och andra intresserade och ser tidningen som trovärdig och informativ.

Webbtidningen Allergia.se har under året legat högt jämfört med föregående år, från cirka 50 000–60 000 besök i månaden under 2019 till i snitt 76 000 besök i månaden under 2020.

Under 2020 gjorde vi ett omtag kring förbundets grafiska profil, logotyp och hemsida. Då förbundet är inne i en förändringsfas blev det tydligt att både vår webb samt vårt grafiska utseende behövde ses över för att kunna matcha dagens krav. Eftersom webben är navet för all vår kommunikation är det viktigt att den speglar vår inriktning och positionsflyttning. Arbetet resulterade även i en moderniserad logga med en svala som i stället är vänd mot betraktaren och flyger uppåt och framåt för att symbolisera det lyft för astma- och allergifrågorna som vi vill åstadkomma.

I Kantar Sifos årliga undersökning av organisationers anseende hamnade Astma- och Allergiförbundet i topp, på andra plats av fyrtio medverkande organisationer. Anseendeindex mäter allmänhetens tilltro, intryck samt bilden av organisationens kvalitet och framgång. Det var första gången som Astma- och Allergiförbundet deltog.

Stöd till föreningar

De lokala föreningarna är de som genomför den medlemsnära verksamheten, för detta får de olika slags stöd från förbundets sida. Det kan vara rena ekonomiska bidrag (som framgår av cirkeldiagrammet ovan) eller stöd i form av administrativa arbetsinsatser t.ex. administrera medlemsregistret), framtagande av informations- och värvningsmaterial, utbildnings- och erfarenhetsutbytesträffar eller samordning och rådgivning i olika frågor.

Förbundet har även en fond (Blomsterfonden) som föreningar kan söka bidrag från för att bl.a. finansiera verksamhet som annars inte skulle kunna genomföras. Ett sådant exempel är de ofta väldigt resurskrävande astmaskolorna och allergianpassade lägren. Under året har 74 ansökningar beviljats strax under 1 miljon kronor. Därmed möjliggjorde förbundet att, trots corona, flera hundra barnfamiljer och andra medlemmar fick möjlighet att delta på allergianpassade aktiviteter för att utveckla sig själva och lära sig mer om sin sjukdom och bryta social isolering under pandemin.

”Under 2020 har vi stöttat föreningar till en omställning mot fler digitala möten och smittskyddssäkra verksamheter.”

Stöd till forskning

Astma- och Allergiförbundets Forskningsfond delade ut cirka 12 miljoner kr till allergiforskning och till forskningsrelaterad verksamhet under året. Förbundet använde 700 000 kr av årets anslag från Postkodlotteriet för att ekonomiskt stötta Forskningsfonden. Stödet till allergiforskningen är bland de största bidragen som svensk allergiforskning får. Under året satsade förbundet och Forskningsfonden gemensamt på att öka forskningskommunikationen, med målet att öka kunskapen kring fondens verksamhet, öka antalet ansökningar och öka insamlingen. Ett av delmålen var att särskilt adressera kvinnliga forskare då majoriteten av sökande idag är män.

Effekten av detta arbete blir att forskning som annars inte skulle kunna ha genomförts får bidrag och att förbundet dessutom bidrar till att ny kunskap snabbare sprids till andra delar av samhället utanför forskarvärlden och kommer fler till del. 8 av 11 beviljade anslag under 2020 hade dessutom kvinnliga huvudsökande och alla som fick anslag inom satsningen på Kunskapsluckor var kvinnor, vilket är en markant ökning mot innan vår satsning på forskningskommunikation och en glädjande utveckling ur ett jämställdhetsperspektiv.

”Forskningsfonden delade ut 12 miljoner kr till allergiforskning och forskningsrelaterad verksamhet under året.”

Råd och stöd till medlemmar

Medlemsförmånen Matallergikortet.se fick under året 1300 användare som där kan översätta sina matallergier till över 30 olika språk. Astma- och Allergiförbundets Barnallergifond har under året delat ut 80 000 kr i ekonomiskt stöd till 20 barnfamiljer. Stöd har bland annat lämnats till kvalsterskydd eller annat som gjort livet enklare för barn med allergisjukdom. Varje månad tar förbundet emot och svarar på cirka 400–600 telefonsamtal och mejl från medlemmar och allmänhet. Stödet till enskilda personer via våra digitala kanaler har ökat under 2020. Vi är också mer aktiva nu när det gäller att publicera och kommentera inlägg på bland annat Facebook. I dagsläget har förbundets egen Facebooksida över 16 000 följare och vår diskussionsgrupp Astma- och Allergiföräldrar cirka 3 400 medlemmar. Båda har ökat sedan förra året.

Tack vare den samlade erfarenheten av tusentals medlemmar och den breda kompetens som finns inom förbundet är de råd och det stöd medlemmar och andra får högt värderat och bidrar till en ökad livskvalitet för den enskilde medlemmen.

Södergården-Åre

Södergården Åre är förbundets egna allergianpassade vandrarhem som ligger i Undersåker, 10 minuter från Åre. Trots pandemin lyckades vi under 2020 genomföra de flesta av vårens gruppresor i början av året innan restriktionerna kom i mars. Det var bara påsken som föll bort. Vi valde sen att följa folkhälsomyndighetens råd och hade stängt från 1 april- 18 juni. Därefter öppnades anläggningen igen med en rad smittskyddsåtgärder. Dessa smittskyddsåtgärder (såsom drastisk minskning av antal bokningsbara rum från 21 till 7) har gjort att vi haft 1345 gästnätter under året, vilket är fler än förväntat (men däremot mindre jämfört med cirka 3 000-4 000 gästnätter ett normalt år).

Insamling

Förbundet använde under 2020 cirka 1 miljon kr till insamlingsarbete (eller 3% av totalen) där merparten utgörs av det ekonomiska bidraget till Forskningsfonden i form av bidrag och stöd med forskningskommunikation. Insamlingen sker till tre olika fonder som alla har var sitt 90-konto; Blomsterfonden, Barnallergifonden och Forskningsfonden. Insamlingen sker i dagsläget mestadels via webben, spontana gåvor och minnesgåvor men även i vissa fall via testamentering. Under 2020 samlade förbundet in strax över 100 000 kr till Blomsterfonden och strax över 200 000 kr till Barnallergifonden.

Projekt

Hälsans Konsumentinformation, numera Allergiakademin, som fått bidrag från Postkodlotteriet, valde att göra ett omtag inom projektet under våren 2020. Det omtaget resulterade i en snabbutbildnings-plattform med namnet Allergiakademin. I utvecklingsarbetet med Allergiakademin arbetar vi med tesen att om många vet lite mer om allergi, och hur man kan hantera och förebygga allergiska besvär, då kommer föräldrar till barn med allergisjukdom att känna sig tryggare. Innehållet ska vara lätt att dela för att underlätta spridningen. Allergiakademin kommer att finnas på förbundets hemsida. Den lanseras med tre utbildningsmoduler, med möjlighet till utbyggnad, och ska i första skedet hjälpa till att sprida kunskap kring mjölkproteinallergi, pollen samt nötter och jordnötter.

Lärdomar för framtiden

Förbundet har genom åren varit framgångsrik i påverkansarbetet med många politiska segrar, däremot har vi varit sämre på att kommunicera detta till medlemmar och allmänhet. Även vad gäller andra delar av vår verksamhet upplever vi att många befintliga och potentiella medlemmar inte känner till våra olika verksamhetsområden. En lärdom är

att vi behöver satsa på att kommunicera vårt arbete samt resultatet och effekten av vårt arbete till många fler och på ett professionellt, strategiskt och målgruppsanpassat sätt.

Vi upplever att det blivit svårare att attrahera nya medlemmar och aktiva till vår organisation, ett problem vi verkar dela med många av de klassiska folkrörelserna. Många byter organisation ofta och vill hellre stödja en god sak snarare än att ta på sig ett långsiktigt förtroendeuppdrag. En slutsats och lärdom av detta är att vi behöver hitta fler sätt att stödja vårt arbete och vår vision än enbart via den klassiska folkrörelsemetoden (rekrytera medlemmar och sedan försöka aktivera dem som förtroendevalda i en styrelse). Det handlar både om att hitta andra former för engagemang som inte innebär att sitta som styrelseledamot och om att satsa på att få fler att stödja oss genom att bli givare.

Hur vi mäter framgång och effekt

För att kunna mäta framgång och effekt av vårt arbete har vi ringat in tre områden där vi mäter resultat och effekt i form av vissa framtagna indikatorer. De tre områdena vi valt att fokusera på är:

- 1) **Kännedom och förtroende hos medlemmar och allmänhet;**
Exempel på mätbara indikatorer är SIFO-Kantars årliga anseendeindex, medlemstidningens läsarundersökning, interna medlemsundersökningar m.m.
- 2) **Engagemang i vår organisation och i våra frågor;**
Exempel på indikatorer är antal medlemmar, givare, aktiva/förtroendevalda, engagemang i sociala medier m.m.
- 3) **Genomslag och framgång i våra prioriterade frågor;**
Exempelvis genomslag i media, att vi är en efterfrågad aktör, politiska initiativ i våra frågor, representation i nätverk och samråd m.m.

Vi mäter både kvantitativa data såsom antal betalande medlemmar, hur många som gått en viss utbildning eller läser vår tidning, utdelade bidrag, SIFO-Kantar-undersökningen Anseendeindex och liknande.

Men vi tittar också på kvalitativa data, t.ex. läsarundersökningen där man förutom siffersammanställningar även efterfrågade kommentarer och förbättringsidéer, utvärderingar hos deltagare i samband med våra olika aktiviteter etc. Vi samlar också in enskilda berättelser kring hur vår information eller vårt stöd inneburit en förbättrad livskvalitet eller hjälp i vardagen för enskilda medlemmar och familjer.

Vad gäller långsiktiga effekter på populationsnivå så följer vi den statistik och folkhälsodata som finns tillgänglig t.ex. via offentliga organ såsom SCB, Luftvägsregistret, Socialstyrelsen, Livsmedelsverket, Boverket m.fl. instanser (se t.ex. sammanställningen om allergivården i Sverige ovan, sid 9). Vi har även nära kontakt och samarbete med organisationer inom vård och forskning där vi avläser långsiktiga effekter av uppnådda framgångar.